

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Kruz Esnaola Urkiri

*Lezo, Gipuzkoa
(1930)*

Aurkibidea

Biografia

Errenterian jaioa. Aita bertakoa zuen eta ama Itziarkoa. Gerra hasi zenean, herritik alde egin behar izan zuten. Hamar urterekin Itziarrera joan zen eta 20 urtera arte hantxe egon zen. Lezora ezkondu zen, 28 urterekin (emaztea jaiotzez Legasakoa, nafarra, baina hiru urtetatik Lezon bizi zena). Luzuriagan egin zuen lana. Lezoko ikastolaren sortzaileetako bat izan zen, Mikel Salaberriarekin batera, eta biak elkarrekin elkarrizketatu genituen.

Zintak

LEZ-115

- **Proiektua:** Badiako ikastola txikiak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2025-03-27
- **Iraupena:** 80 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. 850 pezeta kobratzen zituen bikarioak enkontzeagatik

- **Erref:** LEZ-115/016
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:23:06. **Bukatu:** 00:25:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Don Mateo bikarioari buruz hitz egiten du. Astean 220 pezeta irabazten zituen Joxe Kruzek. Don Mateok, 850 pezeta kobratu zien ezkondu zirenean. 1000 pezeta eman zizkion eta Don Mateok ez zion ezer bueltatu.

2. Lezoko ikastolaren sorrera II

- **Erref:** LEZ-115/020
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:30:35. **Bukatu:** 00:33:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Lezoko ikastola sortzeko dirua lortzeko, Aldundira jo zuten, Manuel Lasarte Oria-rengana. Joxe Irastorza eta Mikelen osabaren abalekin, Aldundian mailegua eman zieten. Diru horrekin, ikastola izango zen etxe prefabrikatu bat jarri zuten.

3. Ikastolako sorreran, salaketak

- **Erref:** LEZ-115/021
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:33:17. **Bukatu:** 00:36:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Ikastola sortzen ari zirenean, bi salaketa izan zituzten eta ikuskaritzakoak joan zitzaizkien. Ignacio Esnal abadeak gogor egin zuen ikastolaren alde.

4. Ikastola sortzeko beharra

- **Erref:** LEZ-115/022
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:36:00. **Bukatu:** 00:36:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Ikastola sortzeko beharra ikusi zuten, aurretik dotrina euskaraz ematen zuen Agustina Lizarazuren eskola itxi zutenean. Don Ignacio Esnal abadea jarri zen orduan klaseak ematen.

5. Ikastola aurrera eramateko, tituludun irakasle bila

- **Erref:** LEZ-115/024
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:37:07. **Bukatu:** 00:40:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Ikastola izango zen etxe prefabrikatua eraikitzen, Joseba Urkizuk lan handia egin zuen. Guraso hauen helburua, beraien seme-alabak euskaraz ikasteko aukera izatea zen. Hogei bat izan ziren lehenengo ikasleak. Tituludun irakasleak behar zituzten eta lehenengoa Agustina Pontesta eta Ignacio Esnal izan ziren.

6. Santa Klararen irudia etxean babestuta

- **Erref:** LEZ-115/027
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:42:44. **Bukatu:** 00:44:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Santa Klararen irudia etxean izan dute hainbatetan gordeta.

7. Hasieran, jende gutxi ikastolaren alde

- **Erref:** LEZ-115/028
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 00:44:31. **Bukatu:** 00:47:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Mikel izan zen Lezoko ikastolako lehendakaria. Ikastola sortu zutenean, giro euskalduna handitu egin zen. Ordura arte oso gutxi zegoen. Ikastolarako bazkideak nola lortzen zituzten.

8. Lezoko ikastolako lehenengo andereñoak

- **Erref:** LEZ-115/029
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:47:43. **Bukatu:** 00:49:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Elbira Zipitriarekin ikasitako andereñoak izan zituzten irakasle bezala. Mari Carmen Goñi lekaroztarra izan zen Lezoko lehenengo tituludun andereñoa.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-09-22

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com